

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3171/2024. (V. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 182. § (15) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az alapul fekvő – lényegileg azonos végrehajtási – ügyek és az azokban alkalmazott jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránt két indítványozó fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Az ügyek tárgyi összefüggésére tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszokat az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 58. § (2) bekezdése alapján egyesítette és egy eljárásban bírálta el.
- [2] 1.1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Káposztás Ágnes ügyvéd) útján az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kezdeményezték az Alkotmánybíróság eljárását.
- [3] 1.2. Az indítványozók – az alapul fekvő végrehajtási eljárásokban adósok – végrehajtási záradék törlése iránti kérelmet nyújtottak be az okiratot 11064/Ü/4375/2012/1. és 11064/Ü/4376/2012/1. ügyszámon közjegyzői végrehajtási záradékkal ellátó közjegyzőnél. A záradék törlése iránti kérelmet az indítványozók a Kúria Pfv.I.20.585/2022/4. számú ítéletére alapozták és kifejtették, hogy a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjtv.) 142. § (2) bekezdésének a támadott közjegyzői határozat nem felel meg, így a Kjtv. 147/A. §-a alapján az nem közokirat. Erre tekintettel pedig az ezen okirat alapján elrendelt végrehajtások törvénysértőek. Kérték tehát az indítványozók a végrehajtási záradék törlését és a végrehajtási eljárás felfüggesztését.
- [4] A közjegyző az indítványozók kérelmét elutasította és a 11064/Ü/4375/2012/7. számú, valamint a 11064/Ü/4376/2012/9. számú végzéseiben kifejtette, hogy a támadott tanúsítvány 2012-ben készült, így az akkor hatályban lévő jogszabályi rendelkezések vonatkoztak rá. A Kjtv. 147/A. §-ában foglalt kitétel csak 2015-ben került bele a törvénybe. A Kúria hivatkozott ítéletében foglaltak a támadott tanúsítvány kapcsán tehát nem alkalmazhatóak, mert az abban foglaltak a 2015. év után elkészült tanúsítványokra vonatkoznak. Az ügy iratanyaga mindezekre tekintettel tartalmazott olyan közokiratot, amely alkalmas a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. § (2) bekezdésében foglaltak igazolására, így a végrehajtási záradék jogszerűen került kiállításra.
- [5] 1.3. Az indítványozók fellebbezése folytán másodfokú bíróságként eljáró Fővárosi Törvényszék a közjegyzői végzéseket – azok indokaira is kiterjedően – helybenhagyta a 48.Pkf.632.080/2023/2. és a 48.Pkf.632.081/2023/2. számú döntéseiben. Kifejtette a bíróság, hogy a közjegyzői tanúsítvány, illetve a végrehajtási záradék szempontjából is annak van jelentősége, hogy azok meghozatalakor a Vht. 147/A. §-a még egyik esetben sem volt hatályban.
- [6] Erre tekintettel a Kjtv. vonatkozó része ekkor még a nyilatkozat szó szerinti szövegének esetleges elmaradásához nem fűzte a közokirati minőség hiányát, mint jogkövetkezményt, így a fellebbezések nem voltak alaposak, azokat a bíróság tehát elutasította.
- [7] 2. Az indítványozók ezt követően alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz a Kjtv. 182. § (15) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt, mert véleményük szerint az sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XIII. cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.

- [8] 2.1. Az indítványozók alkotmányjogi panaszaikban és azok kiegészítéseiben kifejtették – lényegileg az eljárás korábbi szakaszában előadottakat megismételve –, hogy a jogalkotó következetesen az adósok számára kedvezően módosította a közjegyzők által készített közokiratokkal szembeni elvárásokat. Tette ezt visszaható hatállyal a 2022. január 1-jét megelőző ügyekben az egyes igazságügyi tárgyú, valamint kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) rendelkezései folytán. A Mód. tv. által a Kjtv.-be beiktatott rendelkezések szerint nem csak a vonatkozó törvényhelyek kifejezett megsértésével, hanem a közokirattal szemben támasztott elvárások elmulasztásával készített közjegyzői okirat sem minősül közokiratnak. A módosított Kjtv. 147/A. §-a az indítványozók álláspontja alapján azonban nem rendelkezett a 2015. július 1-je előtt elrendelt végrehajtásokról, azokra azt nem vonatkoztatta külön. A Kjtv. 142 § (2) bekezdésétől eltérő módon a Kjtv. 147/A. §-a alapján nem minősült volna közokiratnak a szóban forgó okirat, így az végrehajtási záradékkal sem lett volna ellátható. A Kjvt. 182. § (15) bekezdése szerinti átmeneti rendelkezések vonatkozásában – miután a 2015. előtti közjegyzői okiratok alaki követelményeiről nem rendelkeztek –, a jogalkotó megsértette az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a XIII. cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [9] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jog kapcsán az indítványozók előadták, hogy az alapvető jogi oltalomban részesül az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján. Nem érvényesül ez a védelem azonban a támadott jogszabályhely kapcsán, ez csak akkor lenne lehetséges, ha minden végrehajtási eljárásra vonatkozna, nem csupán a 2015. július 1-je utániakra.
- [10] A támadott törvényhely – véleményük szerint – észszerű indok nélküli diszkriminációt alkalmazott az adósok között, lévén, hogy a 2015. július 1-je után elrendelt végrehajtásokra így sokkal kedvezőbb szabályok vonatkoznak, mint az az előttiekre. Utalt rá az indítványozó, hogy az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt hátrányos megkülönböztetés tilalma valósult meg az önkényes szabályozásból eredő adósok közötti különbségtétellel.
- [11] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljárás és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljárás sérelme kapcsán előadták az indítványozók, hogy amennyiben elfogadnánk a közjegyzői és a bírósági döntésben foglaltakat, akkor lényegében bármilyen irat, amelyet a közjegyző „lepecsétel” az közokiratnak minősülne. A Kjtv.-nek a közokiratokra és így a ténytanúsítványokra vonatkozó rendelkezései egyértelműen kifejezik, hogy az minősülhet közokiratnak, amelyeket ezen törvényi feltételeknek megfelelően állítottak ki. Ezek a rendelkezések tehát kifejezetten célhoz kötöttek, ahhoz, hogy olyan okiratot lehessen érvényesen közokiratnak tekinteni, amelyben az alaki és tartalmi követelmények érvényesülnek. Miután a közhitelességgel felruházott közjegyzői szervezet kiemelt jelentőségű közbizalmi jellegű jogszolgáltatásra hivatott, ez különösen fontos a tisztességes eljárás érvényesülése szempontjából.
- [12] Álláspontjukat az indítványozók az Alkotmánybíróság által kialakított gyakorlatból hozott példákkal igyekeztek alátámasztani. Kérték továbbá az indítványozók Alkotmánybíróságot a velük szemben folyamatban lévő végrehajtási eljárás(ok) felfüggesztésére.
- [13] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [14] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozók alkotmányjogi panaszaikat határidőben nyújtották be.
- [15] 3.2. Az indítványozók továbbá megjelölték az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezéseket, a sérelmezett jogszabályi rendelkezést [a Kjtv. 182. § (15) bekezdése tekintetében], az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, és részben az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az alkotmányjogi panaszok szintén részben tartalmazzák az állított alaptörvény-ellenesség indokolását, valamint kifejezett kérelmet tartalmaznak a sérelmezett jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére.

- [16] 3.3. Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozók a panaszaikkal támadott ügyekben adósként szerepeltek. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozóknak a megjelölt határozatokkal szemben további jogorvoslati lehetősége nem áll fenn.
- [17] 3.4. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán a) az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és b) jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [18] Az Alkotmánybíróság korábbi határozatában kimondta: „Az Abtv. 26. §-ára alapított alkotmányjogi panasz – az Abtv. 27. §-ában szabályozott alkotmányjogi panasszal ellentétben – nem kifejezett előfeltétele az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés.” {Lásd például: 3057/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]; 3236/2023. (VI. 2.) AB végzés, Indokolás [53]}
- [19] 3.5. Az indítványozók ugyanakkor a támadott jogszabályhely hiányosságára alapították alkotmányjogi panaszaikat, nevezetesen arra, hogy a jogalkotó nem tért ki arra a Mód. tv.-ben, hogy a beiktatott követelményeknek – álláspontja szerint – a 2015. június 1. napja előtt történt végrehajtásokra is alkalmazni kellene. Az Alkotmánybíróság erre figyelemmel megállapította, hogy az indítványok tartalmilag jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányulnak, amelyek előterjesztésére az indítványozók nem jogosultak.
- [20] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 46. § (1)–(2) bekezdésére vonatkozó gyakorlata szerint a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló indítvány előterjesztésére az Abtv. hatálybalépése óta nincs jogszabályi lehetőség {lásd például: 3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [62]; 3212/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [13]–[15]; 3169/2022. (IV. 12.) AB végzés, Indokolás [24]}. Ilyen indítvány benyújtására az indítványozó sem kapott törvényi lehetőséget, ennél fogva az Alkotmánybíróság a Kjtv. kifogásolt rendelkezéseit nem vizsgálhatta érdemben az indítvány alapján.
- [21] 4. Az Alkotmánybíróság a fentieket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésében meghatározott feltételnek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének c) pontja alapján visszautasította.
- [22] Mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, ezért az indítványozó azon kéréséről, hogy az Abtv. 61. § (1) bekezdés b) pontja alapján hívja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére, nem kellett döntenie {hasonlóan lásd: 3328/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [23]; 3117/2023. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [24]}.

Budapest, 2024. április 9.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1641/2023.

